

HỘI THẢO

Tiếp cận đa bên trong giám sát, đánh giá chính sách chi trả dịch vụ môi trường rừng

Giới thiệu

Chi trả dịch vụ môi trường rừng (DVMTR) được đánh giá là một trong những chính sách lâm nghiệp đột phá của Việt Nam thông qua nhiều thành tựu ý nghĩa sau gần 10 năm áp dụng toàn quốc. Vai trò, quy mô và cách thức thực hiện cũng như tác động của chính sách này cũng đã thu hút được rất nhiều sự quan tâm không chỉ các cơ quan quản lý nhà nước mà cả các tổ chức ngoài nhà nước. Bên cạnh những đóng góp đáng ghi nhận về mặt kinh tế hay sinh kế người dân, thực tiễn chi trả DVMTR cho thấy chính sách này cũng đã có những tác động đáng kể đến sắp xếp tổ chức và thể chế quản lý lâm nghiệp tại các địa phương theo hướng xã hội hoá – tăng cường sự tham gia của nhiều bên theo cơ chế đảm bảo chi trả dựa vào kết quả bảo vệ rừng.

Hướng tới mục tiêu đảm bảo hiệu quả và tính bền vững của chính sách, từ năm 2014, nhiều cá nhân, tổ chức đã thực hiện các nghiên cứu độc lập cũng như phối hợp cùng Quỹ Bảo vệ và Phát triển rừng (BVPTTR) Việt Nam và các tỉnh nhằm thiết kế, thử nghiệm hệ thống giám sát – đánh giá tuân thủ, thực hiện và tác động của chính sách chi trả DVMTR. Tuy nhiên, cũng như nhiều quốc gia trên thế giới, tiến trình này tại Việt Nam cũng đã và đang vướng phải nhiều câu hỏi và thách thức. *Thứ nhất*, cùng với các sáng kiến khác như Giám phát thải từ mất rừng và suy thoái rừng (REDD+) hay Thực thi Lâm luật, Quản trị rừng và Thương mại Lâm sản (FLEGT), Chính sách chi trả DVMTR ra đời tạo nên một thể hệ tiếp cận chính sách mới trong quản trị lâm nghiệp của Việt Nam. Vậy các nguyên tắc và tiêu chuẩn giám sát – đánh giá cho chính sách này cần được hiểu và thiết kế như thế nào để vừa thể hiện được tính đặc thù vừa hài hoà với các tiêu chuẩn quốc tế, đạt được các mục tiêu kỳ vọng, đồng thời duy trì tính bền vững và cải thiện hiệu quả của chính sách? *Thứ hai*, các số liệu phục vụ cho việc giám sát, đánh giá chi trả DVMTR hiện nay vẫn còn thiếu đồng bộ. Hệ thống chi trả DVMTR chưa lồng ghép được vào các hệ thống giám sát môi trường và giám sát rừng khác hiện có (ví dụ như hệ thống kiểm lâm, FOMIS hay REDD+). Một số Quỹ tỉnh hiện đang sử dụng số liệu về diễn biến rừng từ kiểm lâm nhưng số liệu này chưa phải là số liệu giám sát thực hiện chi trả DVMTR. Bên cạnh đó, theo chia sẻ của nhiều cơ quan cấp tỉnh, các hướng dẫn hiện hành về giám sát, báo cáo, đánh giá chi trả DVMTR và sinh kế địa phương tương đối khó khăn, dẫn đến việc không thể xây dựng hệ thống nhất quán từ địa phương. *Thứ ba* là các vấn đề liên quan đến thể chế và tổ chức thực hiện. Dù yêu cầu xây dựng hệ thống GS-ĐG là cần đơn giản, ít tốn kém, hiệu quả về thời gian, nhưng không dễ dàng để có thể đạt được. Các Quỹ là một tổ chức tài chính, không thể có đủ nhân sự, tài chính để đảm nhiệm được cả các

hoạt động chuyên môn sâu trong giám sát, đánh giá ở nhiều khía cạnh. *Thứ tư*, việc thiết lập và vận hành hệ thống giám sát và đánh giá đòi hỏi một nguồn kinh phí và nhân sự không nhỏ. Nguồn kinh phí quản lý hàng năm của các Quỹ khó có thể đáp ứng nhu cầu của công tác này; trong khi, sự tham gia của các bên liên quan trong ngành lâm nghiệp cũng như phía ngoài nhà nước (tổ chức xã hội dân sự, người dân địa phương hay cả bên mua dịch vụ) vẫn chưa được điều phối và tận dụng hiệu quả.

Từ hiện trạng trên, tiếp nối những kết quả và kinh nghiệm thử nghiệm của các tổ chức liên quan trong những năm qua, Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature) phối hợp cùng Hội chủ rừng Việt Nam tổ chức hội thảo với mục tiêu:

1. Nhận diện và chia sẻ các cách tiếp cận khác nhau trong thiết kế và xây dựng hệ thống giám sát, đánh giá chi trả DVMTR quốc gia và địa phương: bài học kinh nghiệm từ quan điểm của các bên.
2. Thảo luận về cơ hội cho sự tham gia của các tổ chức ngoài nhà nước (tổ chức nghiên cứu, xã hội dân sự và cả cộng đồng) trong thiết kế và thực hiện hệ thống giám sát – đánh giá chi trả dịch vụ môi trường rừng.
3. Góp phần đóng góp các kiến nghị chính sách hướng đến thể chế hóa đánh giá, giám sát chi trả dịch vụ môi trường rừng.

Thời gian: 8:00 – 17:00, Thứ Năm, ngày 28 tháng 05 năm 2020

Địa điểm: Nhà khách Quốc hội, 27A Trần Hưng Đạo, Hà Nội

Chương trình dự kiến

Thời gian	Nội dung
8:00 – 8:30	Đăng ký đại biểu Trung tâm Con người và Thiên nhiên (PanNature)
8.30 – 8.35	<i>Giới thiệu Chương trình Hội thảo</i> Ông Trịnh Lê Nguyên, Giám đốc PanNature
8:35 – 8:45	<i>Phát biểu khai mạc</i> Ông Hứa Đức Nhị, Chủ tịch Hội Chủ Rừng Việt Nam
Phiên buổi sáng - Thiết kế và xây dựng hệ thống Giám sát-đánh giá chi trả DVMTR: Cơ hội và thách thức	
8:45 – 9:10	<i>Quy định hiện hành và cách tiếp cận xây dựng hệ thống giám sát và đánh giá chi trả DVMTR ở Việt Nam</i> PGS.TS Nguyễn Bá Ngãi, Hội chủ rừng Việt Nam
9:10 – 9:30	<i>Thiết kế và xây dựng hệ thống giám sát – đánh giá chi trả DVMTR: Kinh nghiệm quốc tế và bài học cho Việt Nam</i> TS. Phạm Thu Thủy, CIFOR Việt Nam
9:30 – 9:50	<i>Tiến trình và định hướng xây dựng hệ thống giám sát đánh giá chi trả DVMTR</i> Đại diện Quỹ Bảo vệ và Phát triển rừng Việt Nam
9:50 – 10:15	Hỏi đáp và thảo luận
10.15 – 10:30	Nghỉ giải lao
10:30 – 11:30	<u>Thảo luận bàn tròn: Thiết kế và xây dựng hệ thống giám sát – đánh giá Chi trả DVMTR: Cơ hội và Thách thức</u> <ul style="list-style-type: none">• Ông Nguyễn Chiến Cường, Quỹ Bảo vệ Phát triển rừng Việt Nam• TS.Phạm Thu Thủy, CIFOR• Ông Nguyễn Chí Thành, Chuyên gia độc lập• Ông Lê Trường Hiếu, Đại diện Winrock International• Ông Nguyễn Khắc Lâm – Giám đốc Quỹ BVPTTR tỉnh Nghệ An <i>Điều hành thảo luận:</i> Ông Trịnh Lê Nguyên, Trung tâm Con người và Thiên nhiên Toàn thể đại biểu
11:30 – 12:00	<i>Tổng kết phiên buổi sáng</i> Ông Nguyễn Bá Ngãi, Hội chủ rừng Việt Nam
12:00 -	Nghỉ ăn trưa

Phiên buổi chiều nội bộ giữa các Quỹ và các tổ chức liên quan

Tình hình thực hiện hệ thống giám sát - đánh giá chi trả DVMTR và các đề xuất hợp tác

13:30 – 16:00 (Có nghỉ giữa giờ trong thời gian thảo luận)	<p>Chia sẻ kinh nghiệm thiết kế - thực hiện hệ thống giám sát – đánh giá chi trả DVMTR giữa các Quỹ tỉnh:</p> <p>Hệ thống giám sát – đánh giá tác động từ chi trả DVMTR (Kinh nghiệm hợp tác cùng CIFOR) <i>Đại diện Quỹ Sơn La</i></p> <p>Hệ thống giám sát – đánh giá tác động từ chi trả DVMTR: Chia sẻ từ Quỹ Nghệ An và kinh nghiệm hợp tác với Chương trình Rừng Đồng Bằng <i>Đại diện Quỹ Nghệ An</i></p> <p>Ứng dụng viễn thám và giải đoán ảnh trong giám sát – báo cáo chi trả DVMTR (Kinh nghiệm hợp tác cùng WWF và PanNature) <i>Đại diện Quỹ Huế</i></p> <p>Rà soát và kiện toàn hệ thống giám sát đánh giá chi trả DVMTR có sự tham gia (Kinh nghiệm hợp tác cùng PanNature) <i>Đại diện Quỹ Đắk Lắk</i></p> <p>Hỏi đáp và thảo luận</p> <p>Điều hành thảo luận: PanNature và Hội chủ rừng</p>
16:00	Tổng kết